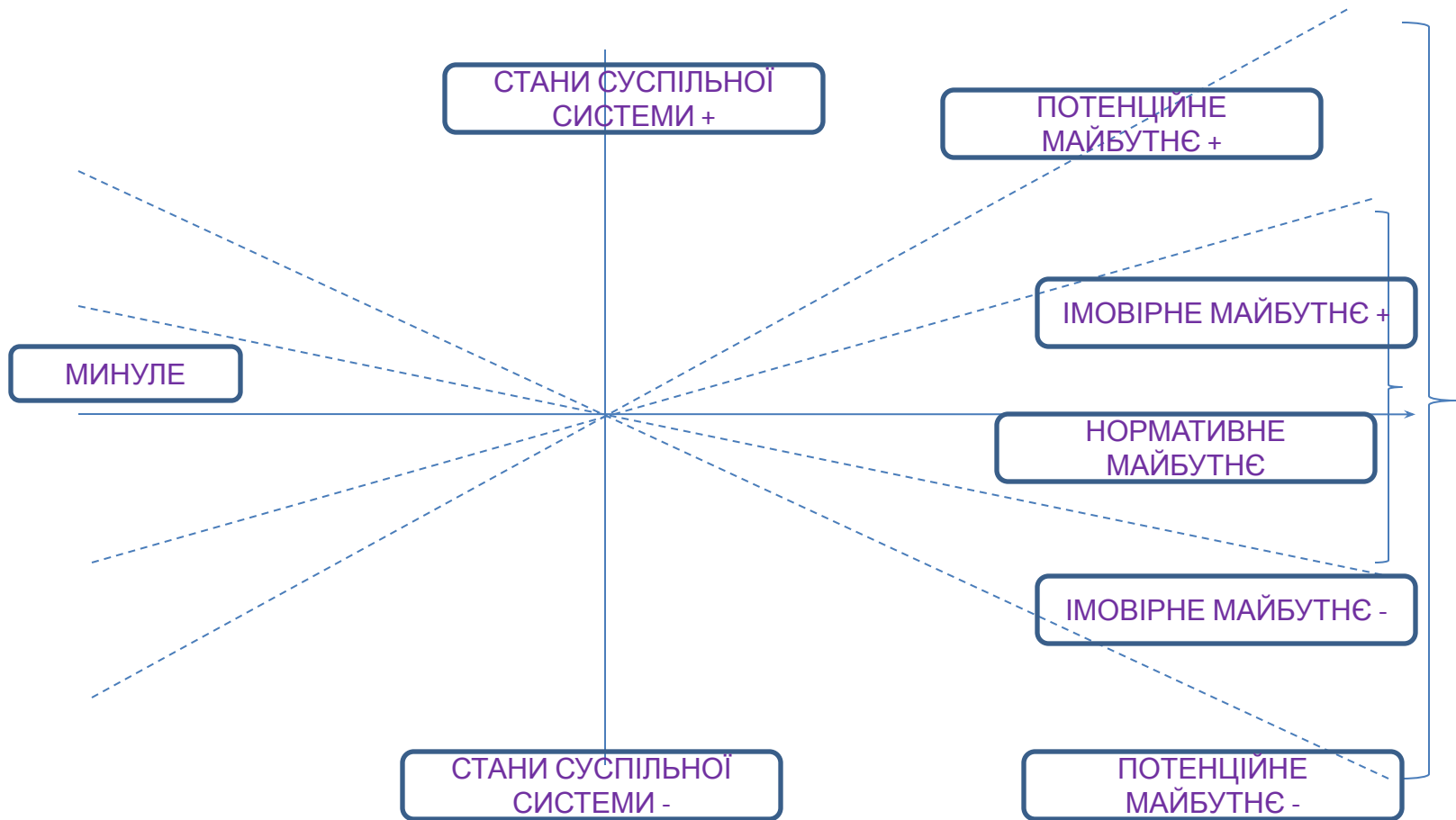

ПРОГНОЗУВАННЯ НАСЛІДКІВ ПУБЛІЧНИХ ПОЛІТИК (лекція 5)

ВИДИ МАЙБУТНЬОГО

- ***НОРМАТИВНЕ МАЙБУТНЄ*** – ті стани суспільної системи, які повинні реалізуватися згідно з проектом
- ***ІМОВІРНЕ МАЙБУТНЄ*** – ті стани, які можуть реалізуватися в результаті дії різних реальних процесів, що відбуваються
- ***Потенційне майбутнє*** – ті стани, які можуть реалізуватися у випадку непередбачуваних обставин (природні чи техногенні катастрофи, раптові події тощо)

Що прогнозувати?

- Наслідки діючої політики
- Наслідки нової політики
- Зміст нової політики
- Поведінка стейкхолдерів

Як прогнозувати (базис прогнозу)?

- ***Індуктивна логіка***: якщо якийсь процес триває досить довго, і його результати описуються стабільним аналітичним графіком, то і в майбутньому результати відповідатимуть цьому аналітичному графіку

(інша назва – екстраполяція тенденцій)

Класичний хронологічний аналіз

- Секулярні тенденції - постійний ріст чи зниження певних показників у хронологічному порядку. На графіку зображується прямою (чи, може, з невеликою кривизною) лінією. Наприклад, такою тенденцією можна вважати зниження населення в Україні за останні 10 років.

- **Сезонні відхилення** – періодичні зміни показника (чи показників) в той чи інший бік, що повторюються в певні проміжки часу. Сезонні відхилення спостерігаються в цінах на овочі – влітку вони дешевшають, потім поступово ціна піднімається.
- **Циклічні флуктуації** – відхилення певного показника від середнього значення, що відбуваються повторюваним чином через досить тривалі проміжки часу, часто важко пояснювані. Зокрема, вважають, що мода виявляє циклічні флуктуації: моделі одного типу стають модними з періодом в декільканадцять років.

- ***Нерегулярні зсуви*** – непередбачувані відхилення в хронологічній послідовності, що не мають якихось періодичних структур. Можуть бути наслідком дії різних факторів – зміни уряду, страйків, природних катаклізмів. Наприклад, суттєве скорочення фактичної кількості населення України сталося внаслідок анексії Криму Росією.

Деталі застосування екстраполяції тенденцій

1. Лінійна тенденція: обрані для аналізу параметри досліджуваного об'єкта змінюються в лінійній залежності з часом. Тоді прогностні значення параметрів легко визначаються, продовживши закономірність на наступний період часу.

(приклад: щороку певні с/г площі засіваються певними культурами. Якщо не відбувалось ніяких екстремальних подій, то можна прогнозувати, що і наступного року буде засіяно таку самі площі)

Деталі застосування екстраполяції тенденцій

2. *Нелінійна тенденція:*

А) Циклічні зміни: ціни на фрукти регулярно піднімаються вгору навесні, протягом літа й осені спадають, взимку піднімаються і т.д. (сезонні коливання)

Б) Поступальні нелінійні зміни: один чи кілька параметрів змінюються нелінійно (зростають або спадають). Ознака можливої «катастрофи» (параметр може піти в 0 або в нескінченність, що означатиме руйнування системи)

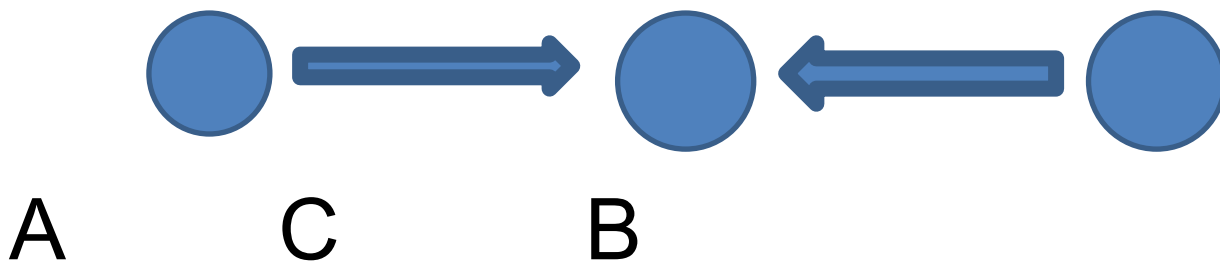
Дедуктивна логіка

- Теоретичне прогнозування дає аналітикам змогу **передбачати** майбутній стан суспільства на основі теоретичних припущень та поточних чи історичних даних. Основний підхід – припущення стосовно причин і наслідків у відповідності з різними суспільними теоріями. Основа – **дедуктивна логіка** (якщо відбулась подія X, то обов'язково чи з певною ймовірністю відбудеться подія Y).

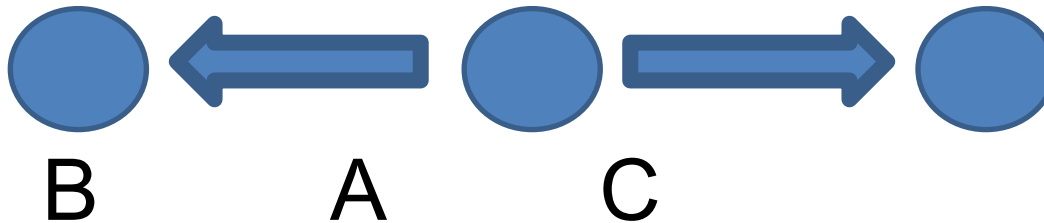
Теоретичні діаграми

Чотири типи причинних аргументів:

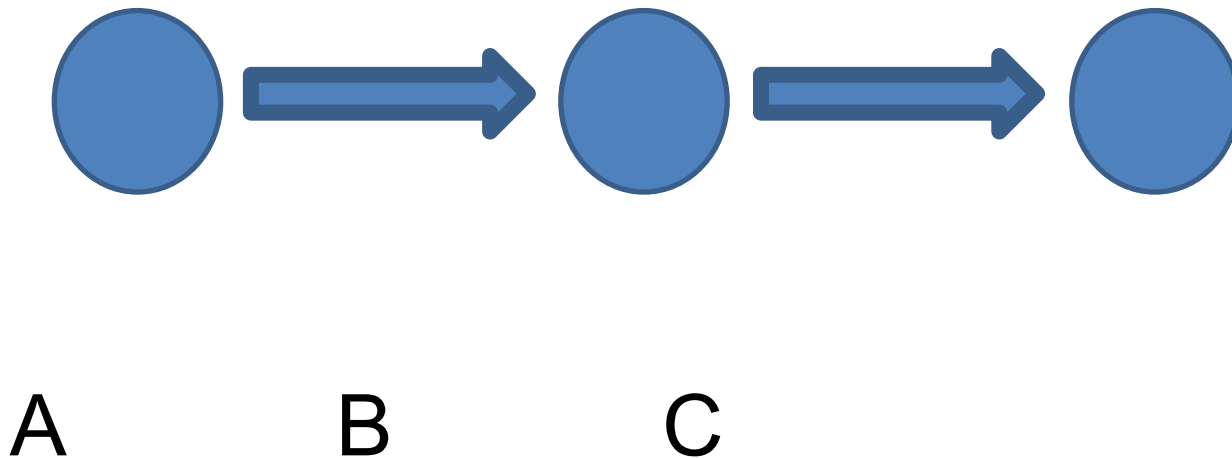
- 1. *конвергентний*** (коли два чи більше припущень про причини використовуються для підтримки одного висновку чи твердження): подія А і подія В викликають подію С

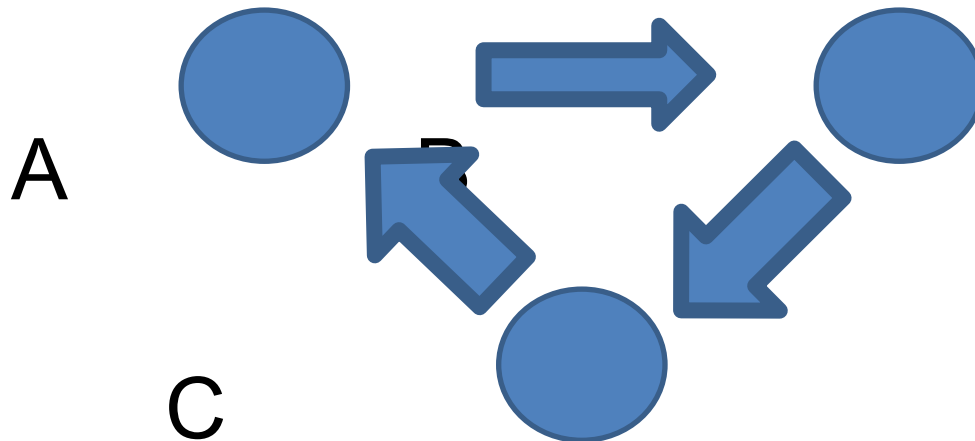
- **дивергентний** (коли одне припущення щодо причини підтримує два чи кілька висновків або тверджень): подія А породжує події В і С

- **послідовні** (коли один висновок або твердження використовується як припущення для підтримки наступних висновків/тверджень): подія А викликає подію В, яка у свою чергу викликає подію С

- **циклічні** (набір послідовних аргументів, у яких останній висновок чи твердження в наборі пов'язується з першим висновком/твердженням цього набору): подія А зумовлює подію В, яка у свою чергу зумовлює подію С, а та – подію А

Ретродуктивна логіка (метод сценаріїв)

- На відміну від *індуктивної та дедуктивної логіки*, де прогноз будується на знанні минулого й теперішнього станів, і визначається нормативний, імовірний або потенційний майбутній стан системи, тут майбутній стан системи задається, і визначаються шляхи (сценарії) досягнення цього стану («Назад у майбутнє»)

- Метод сценаріїв часто поєднується з **експертно-цільовим прогнозуванням** (опитування експертів за спеціальними методиками, найпотужнішою з яких є **метод Дельфі та метод Дельфі для політики**)